

2 0 2 3

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur – 12 januari 2023

Vragenuur, gehouden op donderdag 12 januari 2023 te 17.00 uur.

Voorzitter: mevrouw Deldjou Fard.

Aanwezig zijn de leden: Dekkers, Van Heuven en Van Steeg.

Namens het college zijn aanwezig: burgemeester Dijksma en wethouder Van Hooijdonk.

Griffier: de heer Corten.

Opening van het vragenuur.

De **voorzitter**: Dames en heren! Goedemiddag iedereen en allereerst mijn beste wensen. Ons eerste vragenuur van dit jaar en ik schat dat het tegelijkertijd ook het kortste vragenuur van het hele jaar wordt. We hebben twee vragen op de agenda staan. Ik heet iedereen welkom, alle raadsleden, commissieleden, wethouders en burgemeester, iedereen op de publieke tribune en alle mensen die met ons thuis meekijken.

1. Vragen van Fred Dekkers (GroenLinks) over een Helmplicht voor snorfietsen én fatbikes.

De heer **Dekkers** (GroenLinks): Voorzitter! Ik stel de vragen ook namens Mo Talhaoui van de PvdA. Deze eerste vragenset in het nieuwe jaar is ook naar aanleiding van de maatregel die sinds het begin van dit jaar is doorgevoerd, namelijk de helmplicht voor snorfietsen. Ik zal de toelichting niet helemaal voorlezen, maar wel de vragen.

1. Handhaven BOA's en politie in Utrecht op de Utrechtse manier, om te bevorderen dat berijders van snorfietsen daadwerkelijk een helm dragen? Is er een eerste beeld van de naleving van de helmplicht?
2. Is het college het met de vraagstellers eens, dat het urgent is om een toename van onveilig berijden van fatbikes in Utrecht te voorkomen?
3. Welke mogelijkheden ziet het college om te bepleiten dat er nationaal een helmplicht voor fatbikes komt en er andere maatregelen genomen worden om het onveilig gebruik van fatbikes te voorkomen? Wanneer gaat het college welke mogelijkheden benutten?
4. Welke mogelijkheden ziet het college om lokaal onveilig gebruik van fatbikes te voorkomen? Denk aan aanspreken leveranciers, voorlichting van mensen die een fatbike willen kopen, voor fatbikes dezelfde regels hanteren als voor snorfietsen, handhaven op niet toegestaan gebruik fatbikes. Wanneer gaat het college welke mogelijkheden benutten?

Sommige deskundigen en organisaties pleiten ook voor een helmplicht voor oudere berijders van elektrische fietsen. Anderen denken dat een helmplicht tot gevolg heeft dat minder ouderen kiezen voor een gezonde actieve en duurzame mobiliteit. Zij pleiten voor meer vrijwillige maatregelen zoals, betere voorlichting (door leveranciers) bij de keuze van een al of niet elektrische fiets, fietslessen en (niet verplicht) bewijs van bekwaamheid, advies om een helm te dragen.

5. Welke mogelijkheden ziet het college om met name ouderen in Utrecht te ondersteunen bij het kiezen van zowel gezonde en actieve als veilige mobiliteit? Wanneer gaat het college welke mogelijkheden benutten? Dan gaat het natuurlijk met name om elektrische fietsen.

Mevrouw **Van Hooijdonk** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen. Om te beginnen zijn er inmiddels 170 boetes uitgedeeld en het is 12 januari. Je zou dus kunnen zeggen dat onze handhavende instanties hun best hebben gedaan en er in ieder geval iets aan doen. Dat was de eerste vraag en dat wordt ook meegenomen bij andere verkeersacties. Zij gaan dus niet alleen op jacht naar helmen, het is onderdeel van een bredere inzet op het gebied van verkeer.

De tweede vraag gaat over de urgentie van het vraagstuk. Verkeersveiligheid is een urgent vraagstuk en iets wat ons natuurlijk bezighoudt, zijn drukte en snelheidsverschillen op het fietspad. Daar hebben we eerder al een en ander aan gedaan door brom- en snorfiets naar de rijbaan te verplaatsen. Wij hebben nog niet op alle punten de gouden formule gevonden. Wel willen wij zoveel mogelijk de snelheid naar beneden krijgen zodat je kan mengen, maar we zien heel veel bewegingen op de markt van de tweewielers met elektrische ondersteuning. Zolang mensen zich aan de wet houden en die fatbikes niet harder dan 25 km/u gaan, is er in principe niet zo veel aan de hand. Ik neem aan dat de zorg van de vragenstellers is dat hiervan niet altijd sprake is, maar of het dan een fatbike of een andere e-bike is, doet er niet heel veel toe, maar het kan misschien onveilig worden. Op dit moment bekijkt de rijksoverheid naar aanleiding van een motie van de Tweede Kamer of het opvoeren van een elektrische fiets verboden kan worden. Ook wordt onderzocht hoe dat beter gehandhaafd kan worden. Dat is voor ons een belangrijk traject om op mee te liften. Als dat verbod er komt en er komen makkelijker manieren om te handhaven, doen wij daar graag aan mee, maar in de tussentijd gaan we niet zelf allerlei acties organiseren. Vraag drie gaat over de helmplicht, niet voor snor- of bromfietsen maar voor e-bikes. Hoe je het ook wendt of keert, de fatbike is geen aparte categorie. Het is een e-bike. Wij hebben nu geen lobby voor een helmplicht voor e-bikes. Wel wordt daarover discussie gevoerd. Er zijn mensen die zeggen dat we er niet aan moeten beginnen omdat een e-bike ook heel veel positieve effecten heeft, waardoor een helmplicht meer kapot kan maken dan je lief is omdat mensen veel minder gaan fietsen. Dat is per saldo ook minder goed voor de veiligheid als minder mensen gaan fietsen. Er zijn echter ook mensen, zeker uit de medische wereld, die een helmplicht veel veiliger achten. Vooralsnog hebben wij niet de positie ingenomen dat een helm verplicht moet worden voor e-bikes. Ik volg die discussie echter met veel interesse en wat mij betreft, komen we daar nog een keer uitgebreider op terug in een voortgangsrapportage. Baat het niet, het schaadt ook niet om te stimuleren dat mensen het gebruiken.

Dat is misschien een bruggetje naar de laatste vraag die over de ouderen gaat. Wij hebben het traject "doortrappen", waarmee ouderen worden gestimuleerd te blijven fietsen. Daar gebeurt van alles, fietsgesprekken, oefeningen, vaardigheden, een fietscheck, allerlei zaken. Wat we daarin mee zouden kunnen nemen, is het stimuleren dat mensen een helm gebruiken. Ook hier geldt het motto "baat het niet, dan schaadt het niet".

Ten slotte merk ik op dat we op dit moment nog niet het beeld hebben dat dit een heel

Vragenuur van 12 januari 2023

3

wijdverbreid fenomeen is, specifiek de fatbikes. Wel zien we dat er grote verschillen zijn en dat er allerlei elektrische fietsen op het fietspad zijn die wel degelijk voor uitdagingen zorgen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks): Voorzitter! Het gaat natuurlijk deels over het niet-toegestane gebruik maar ook over wat wel is toegestaan. Fatbikes zijn eigenlijk geen fiets met fietsondersteuning, want zij kunnen zich zonder trappen voortbewegen. Ziet de wethouder dat verschil tussen gewone e-fietsen waar je geen helmplicht zou willen en deze fatbikes?

Mevrouw **Van Hooijdonk** (wethouder): Het lastige is dat wij vooralsnog in de wet een paar juridische categorieën hebben, dus juridisch is daar geen verschil in. Door alle ontwikkelingen van allerlei nieuwe vormen zien we dat ons oude beleid in Nederland voor brom-, snor- elektrische en gewone fietsen zich niet meer verhoudt met alle light electric vehicles die ontstaan. In de G4 wordt het gesprek gevoerd over de vraag hoe we de lobby naar het Rijk kunnen voeren om het systeem te veranderen in de zin van snelheid en massa en het veel minder te richten op allerlei nieuwe vormen op de markt die met veel moeite in oude categorieën worden geperst die bovendien veel minder dominant worden in het straatbeeld. Op die manier deel ik de observatie. Wij proberen vooral te pleiten voor een heel andere benadering van dit vraagstuk. Ook willen wij het niet allemaal op het fietspad afwentelen, zoals het Rijk graag wil. Dat willen wij in ieder geval niet.

2. Vragen van de heer Van Heuven (PvdD), de heer Fattal (GroenLinks) en de heer Sungur (DENK) inzake Harde knallen in decembermaand.

De heer **Van Heuven** (PvdD): Voorzitter! Eind november opende de Partij voor de Dieren op de eigen website een meldpunt vuurwerkoverlast. Doel van dit meldpunt was om inzicht te krijgen in de ernst, de momenten en de verspreiding van overlast van vuurwerk in de gemeente Utrecht. Zonder al te veel communicatie ontvingen wij in de maand december 350 meldingen. De meeste meldingen betreffen overlast in heel december. Er wordt melding gedaan van harde knallen, ook van siervuurwerk, van geknal bij dierenverblijven en in parken. Ook blijkt het geknal vaak voor te komen in Vleuten-de Meern, Noordoost en Oost, allemaal afkomstig van illegaal vuurwerk dus. Inwoners melden dat er meer gedaan moet worden om dit afsteken te voorkomen. Wij hebben de meldingen gebundeld en ook meegestuurd met de vragen. We hebben ook een kaartje laten maken, waarop je ziet waar de meldingen gedaan zijn. De Partij voor de Dieren en GroenLinks, met wie we altijd optrekken als het over vuurwerk gaat, en DENK die stond te trappelen om hieraan mee te doen, hebben hierover de volgende vragen.

1. In hoeverre ziet het college nieuwe informatie in de binnengekomen meldingen?
2. Welke boodschap heeft de burgemeester voor mensen en dieren die zich ergeren aan, angstig zijn voor of geïntimideerd worden door al dit geknal in de decembermaand?
3. Welke nieuwe kansen ziet de burgemeester om gericht op te treden tegen het illegaal afsteken van vuurwerk in de decembermaand? Direct na de jaarwisseling bleek dat de steun voor het vuurwerkverbod verder toeneemt. Door motie 288/2022 onderzoekt het college de mogelijkheden van een lokaal vuurwerkverbod (de raad wordt hierover in april geïnformeerd).
4. Is de burgemeester bereid om bij het Rijk extra druk te zetten voor een landelijk verbod op het afsteken en verkopen van vuurwerk? Zo ja, op welke (nieuwe) manieren?
5. Kan de burgemeester toezeggen om tijdens het eerstvolgende VNG-congres een motie in te dienen die oproept gezamenlijk te pleiten voor een landelijk vuurwerkverbod en steun

Vragenuur van 12 januari 2023

4

voor deze motie te verzamelen? Zo nee, waarom niet?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester): Voorzitter! Het is heel goed om tijdens de eerste vergadering en het

vragenuur meteen te praten over wat er tijdens de jaarwisseling gebeurd is. Overigens kan ik de raad toezeggen dat er zoals gewoonlijk nog een uitgebreide brief komt met bevindingen. Dat is ook een soort traditie geworden.

De eerste vraag is in hoeverre wij nieuwe informatie in de meldingen van het meldpunt zien. Eigenlijk zien we geen nieuwe informatie, want uw meldingen komen grotendeels overeen met onze eigen waarneming van het zwaartepunt van de delen van de stad waar de problemen zich voordoen. Het enige verschil is – ik meld dit met een knipoog – dat wij bij u meer meldingen in de wijk Oost zien. Overigens zijn bij de gemeente veel meer meldingen binnengekomen, maar die cijfers krijgt u later. Mijn boodschap is, zoals ik al eerder heb gezegd, dat ik het echt betreurt dat mensen en dieren overlast door vuurwerk ervaren. Als je de berichten in de media leest, bijvoorbeeld van de arts van het Wilhelmina Kinderziekenhuis over het jongetje dat niet alleen zijn hand maar ook zijn oog kwijtraakte, is dat hartverscheurend. Heel veel mensen realiseren zich gewoon niet hoeveel problemen vuurwerk met zich kan brengen. Wij werken aan een hervorming van de vuurwerktraditie. We hebben natuurlijk al heel veel vuurwerkvrije zones. Wij hebben ook initiatieven uitgevoerd om het draagvlak voor een verbod verder te ontwikkelen en dat betekent dat wij bewoners hebben gefaciliteerd bij het ontwikkelen van bijvoorbeeld buurtinitiatieven. Uit eerder onderzoek blijkt dat het draagvlak veel verder toeneemt als de gemeente alternatieven zoals een centrale viering organiseert. Dat blijft ook voor het komende jaar een opgave. Wel hebben wij één probleem en dat is dat het gewoon niet is begroot. Als je naar de gemeente Rotterdam kijkt, zie je dat je tonnen nodig hebt om een alternatief te ontwikkelen. Dat hoeft niet per se een vuurwerkshow te zijn. Het kan bijvoorbeeld ook met laser of een andere manier. Het is echter niet gratis. Als wij die kant op gaan, zullen we daarover zowel in het college als met de raad moeten spreken, want het is gewoon niet begroot, door niemand.

De derde vraag is welke kansen ik zie om gericht op te treden tegen het illegaal afsteken van vuurwerk. Ik ben het ermee eens dat dit een enorm probleem is. Wij zetten gericht vuurwerkteams in die informatiegestuurd werken. Zij werken ook samen met bijvoorbeeld de politie op het punt van de handhaving. Maar met de huidige capaciteit is het niet reëel om daar nog heel veel meer te doen. Gelukkig heeft de politie het afgelopen jaar haar inzet wel enorm vergroot. Dat is ook terug te zien in de cijfers: in 2021 werd een capaciteit aan illegaal vuurwerk opgehaald die op ongeveer een derde lag van wat nu wordt opgehaald. De politie heeft daar echt een enorme klapper gemaakt. We gaan met andere gemeenten en lokale partners nog zoeken naar nieuwe mogelijkheden.

In antwoord op de vierde vraag meld ik dat uit de twaalf gemeenten die op dit moment al vuurwerkvrij wilden zijn, het landelijk verbod eigenlijk het meest effectief is. Dan nog zal de handhaving ook een uitdaging worden. We pleiten met de burgemeesters van Amsterdam en Rotterdam al enkele jaren voor een landelijk vuurwerkverbod. Het Veiligheidsberaad heeft dat de vorige week namens alle 25 voorzitters van de veiligheidsregio's weer herhaald en ook de VNG zet allang in – dat was de vijfde vraag – op een vuurwerkverbod als dat handhaafbaar is. Uiteindelijk moet het toch in het parlement gebeuren. Ik weet dat de partijen die het initiatief nemen voor een landelijk vuurwerkverbod, waaronder de partij van de heer Van Heuven, in Den Haag opnieuw met dat initiatief aan de slag gaat. Je ziet dat er sprake is van schuivende panelen. Ik begreep dat de landelijke fractie van D66 inmiddels ook voorstander is van een landelijk verbod. Het is dus echt heel belangrijk dat wij daar onze lobbykracht op zetten. Ik zal dat zeker doen, maar ik hoop ook dat u

Vragenuur van 12 januari 2023

5

allemaal uw fracties beweegt om hetzelfde te doen. Dan maken we meters. Uiteindelijk gaat het over 76 stemmen die nodig zijn.

De heer **Van Steeg** (CDA): Ik dank de burgemeester voor de antwoorden. Zij sprak over illegaal vuurwerk; ziet zij een toename van het gebruik van illegaal vuurwerk, ook als gevolg van verdere restricties op legaal vuurwerk?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester): Voorzitter! Ik vind het heel lastig om dat verband te leggen, want je ziet namelijk dat illegaal vuurwerk ook daar waar vuurwerk legaal mag worden afgestoken een heel groot probleem is. Om daar enige mate van communicerende vaten aan te verbinden? Het is echt de vraag. Het ellendige is dat zelfs het legale vuurwerk al voor heel groot letsel kan zorgen als je dat onzorgvuldig en verkeerd afsteekt. Het is beide een issue en het is niet dat er automatisch heel veel meer illegaal vuurwerk komt als mensen geen vuurwerk meer mogen afsteken. Ik ken die onderzoeken nog niet, maar als ze er zijn, moeten we die zeker serieus nemen. Ik weet nu niet of het fair is om die conclusie te trekken, omdat het immers beide voorkomt en beide een probleem is.

De heer **Van Heuven** (PvdD): Voorzitter! Dank aan de burgemeester voor de antwoorden. Het is fijn om te horen dat zij zich, in mijn woorden, zorgen maakt over deze traditie. Zo heeft zij het niet gezegd, maar zo zeg ik het even. Ik kom terug op de VNG. In hoeverre is er nu al sprake van dat vanuit een verenigd VNG wordt ingezet? Licht er een klip en klaar bericht in de richting van de Tweede Kamer dat alle gemeenten of de meerderheid van de gemeenten een landelijk vuurwerkverbod willen? Is zo'n signaal er al of moet dat er nog komen?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester): Bij mijn weten heeft de VNG dat signaal al eerder afgegeven en heeft in ieder geval het Veiligheidsberaad met de 25 voorzitters dat echt ook klip en klaar en niet één keer maar ontelbare keren duidelijk gemaakt. Daarom zeg ik ook dat ik niet zeker weet of de lobby daar nu het meest op gericht moet zijn dan wel of we nu naar het parlement moeten gaan. Ik denk dat de krachten vanuit de maatschappelijke organisaties moeten bundelen, dat wil zeggen artsen die zich terecht roeren, de politie die ook dit jaar weer geen misverstand heeft laten bestaan over waar zij staan en al die anderen. Nu zijn het allemaal incidentele, individuele signalen vanuit verschillende organisaties en als u het mij vraagt, zou zo'n gebundeld signaal het meest effectief zijn. Ik zou dat voorstel ook bij mijn collega's op tafel leggen.

De **voorzitter**: Dank aan de burgemeester. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van dit vragenuur. Ik wens iedereen een fijne avond en tot volgende week bij het vragenuur.

De voorzitter sluit daarop, te 17.20 uur, het vragenuur.